

Euskara-agiriak Europako Markora egokitzeko eta baliokidetzeko prozedura

Iñaki Pikabea Torrano

J.F. Lukas Mujika

i.pikabea@ehu.es

Hezkuntza Ikerkuntzako eta Diagnosi Metodoen Saila

Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

Euskal Herriko Unibertsitatea

N. Figueras Casanovas

Departament d'Educació

Generalitat de Catalunya

GAKO HITZAK: Hezkuntza unibertsitarioa. Hizkuntzaren ebaluazioa. Agiriak. Euskara. Hizkuntzen Europako Erreferentzia Markoa. Baliokidetzak.

1. SARRERA

Gaur egun, Euskal Autonomi Erkidegoan euskara-agiri ugari daude (20tik gora). Orain artean, kasu gehienetan, agiri bakoitza lortzeko berariaz prestatutako azterketak egin behar izan dira.

Euskara-agiriak ebaluatzen eta ematen Euskaltzaindia aritu zen urte luzetan. Une honetan, berriz, agiri hauek Eusko Jaurlaritzako honako sail eta erakundeen bidez ebaluatu eta ematen dira:

- Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerkuntza Saila.
- Ogasun eta Herri Administrazio Saila (HAEE-IVAP).
- Kultura Saila (HABE).
- Osasun Saila (Osakidetza).
- Herrizaingo Saila (Ertzaintza).

1982az geroztik, hauek izan dira banatutako agiriak:

1. taula
Banatutako euskara-agiriak

Agiria	Agiridunak guztira	Hasitako urtea
EGA-Hezkuntza Saila	81.822	1982
HAEE-IVAP	40.585	1987
HABE	8.950	2004
Osakidetza	6.896	2004
Ertzaintza	2.195	1998
Guztira	140.448	

Iturria: Euskararen Berripapera 196. zk.

Agiriok administrazioko zenbait lanpostutarako eskatzen dira (irakas-kuntzan, administrazioan,- osasun-zerbitzuetan, etab.), baita zenbait era-kunde pribatutan ere. Orain artean, euskara-agiriren bat exijitzen zuen ad-ministrazioko sail bateko lanpostu batetara aurkeztu behar zuen edonork, zegokion euskara-proba gainditu beharra zuen. Berau, soilik aurkeztu nahi zen erakunderako zen baliagarria.

Beste sail bateko lanpostu batetara aurkeztu nahi izanez gero, aurrez lor-tutako euskara-agiriak ez zion balio eta bigarren sail honetako euskara-proba ere gainditu beharra zuen. Agiri batzuen artean bakarrik zeuden baliokide-tzak aitortuta.

Euskararen ezagutza egiaztatzeko bide ezberdinak egonda, jadanik 1998tik administrazioak berak aitortzen zuen egokia izango litzatekeela herritar soilen hizkuntza prestakuntzarako dagoen sistema herri adminis-trazioetako langileen hizkuntza prestakuntzarako ere baliatzea, hizkuntza egiaztapen ezberdinen arteko baliokidetzak ezartzea, eta agiriak diseina-tzen eta kudeatzen dituzten agenteen arteko koordinazioa bermatzea.

Beste autonomia erkidego batzuetan ere (Katalunia, Balear Uhar-teak edo Valentziako erkidegoa, adibidez), berezko hizkuntzaren ezagutza egiaztatzen duten titulu edo agiri ezberdinen arteko baliokidetzak sistemak finkatuta dituzte, administrazio ezberdinek zein beste erakunde batzuek emandakoak barne hartuz.

Bestetik, Europako Kontseiluak *Europako Erreferentzi Marko Bate-ratua* onartu zuen 2001ean, hizkuntzen ikaskuntza, irakaskuntza eta eba-luaziorako, eta komenigarri ikusten zen euskararen hizkuntza ezagutzak egiaztatzeko sistema ezberdinak horretarako egokitzea.

Aurrekari hauek zirela medio, 2006ko uztailearen 14an, Ogasun eta Herri Administrazio Sailaren eta Kultura Sailaren proposamenez, Eusko Jaurlaritzak gaur egun euskararen ezagutza egiaztatzen duten titulu eta

agirien arteko baliokidetzak finkatzea, eta *Hizkuntzen Europako Erreferentzia Marko Bateria* (aurrerantzean *Markoa*) egokitzeko erabakia hartu zuen.

Helburu horretarako, lan-talde bat osatu zen, HABE, HAEE-IVAP eta Hezkuntza Saileko ordezkariak bertan zirela, Kultura Saileko Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak koordinaturik. Aldi berean, Jaurlaritzak ebaluaziorako Europako zenbait erakunderen lanak aintzat hartzea kome-nigarri ikusten zuen (ALTE eta EALTA erakundeak), hizkuntza ebalua-zioaren kalitaterako eta kudeaketarako irizpide lagungarriak eskaintzen baitituzte.

Abiapuntua hau izanik, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak 2006ko abenduan artikulua honen egileekin harremanetan jarri zen, azterketa eta proposamen bat egin zezaten (Markora egokitzeko proposamenak eginez), ondoren Jaurlaritzak baliokidetzataula bat erabaki zezan.

Dagoeneko, prozesua bukatu da ordea, eta euskara-agiri gehienak, Markoari segituz, baliokidetu daude (ik. 7. atala).

Artikulu honen helburua azterketa hau euskara-agiriak Europako Mar-kora egokitzeko eta baliokidetzeko jarraitu den **prozedura azaltzea** da, baita egindako zenbait iradokizun biltzea ere. Ez dira titulu bakoitzaren in-guruko emaitza zehatzak azaltzen, dagokien konfidentzialtasuna gordetze-ko asmoz.

2. HELBURUAK ETA MUGAK

Honako *helburuak* proposatu ziren:

1. Helduen euskara-maila egiaztatzeko gaur egungo sistemak aztertzea.
2. Helduen euskara-maila finkatzeko agirien baliokidetasun-taula di-seinatzea, halakorik egin ahal izanez gero.
3. Hizkuntza menderatzen dela egiaztatzeko zehaztapen multzoa ezar-tzea, eta, horri esker, helduentzako egiaztatze-sistemetan mailak, probak eta aprobe txamendu-graduak objektibotasunez alderatu ahal izatea.
4. Beharrezkotzat jotzen diren egokitzapenak proposatzea, Markoaren irizpideetan eta mailetan oinarrituta.

Probei buruzko datu enpirikorik ez egotea izan zen azterlana egiteko zailtasunetako bat. Datu enpirikorik gabeko proba horiek eta Markoaren mailak lotzea nahitaez jarri beharko da auzitan, eta edozein emaitzak orien-tatzailea izan beharko du.

Eskarmentu handiko epaileen balorazioan oinarrituta fidagarri egin den azterlan xehatu batean oinarritzen dira txosten honen helburuak zein edukiak.

3. EBALUATUTAKO TITULUEN DESKRIBAPENA

Guztira 19 titulu ebaluatu dira, honako erakunde hauek luzatutakoak:

- *HABE (Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea)*

HABEk lau titulu ebaluatzen eta ematen ditu: 1., 2., 3. edo EGA¹, eta 4.a. Guzti horietan askotariko jatorria duten helduak dira izangaiak. Jardun-Marko nagusia publikoa da.

- *HAEE (Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea)*

HAEEK Euskal Autonomia Erkidegoko herri-administrazioen zerbitzura dauden langile edo izangai helduak ebaluatzen ditu. Lau titulu ematen ditu: 1., 2., 3. eta 4.a.

- *HEZKUNTZA Saila: Hizkuntz Eskakizunak*

Hezkuntza Sailak Hezkuntzako irakasleei eta gainerako langileei zuzendutako lau titulu ebaluatzen eta ematen ditu: *1. hizkuntz eskakizuna (1HE)*, *2. hizkuntz eskakizuna (2HE)*, *Hezkuntzako Langileen Euskara Agiria (HLEA)* eta *Euskararen Gaitasun Agiria (EGA)*.

1. hizkuntz eskakizunak euskara harremanetarako hizkuntza gisa erabiltzea bermatzea du helburu. Nolanahi ere, ezagutza-maila hori ez da behar bestekotzat jo euskara irakastea edo euskaraz irakastea eskatzen duten lanpostuetarako.

2. hizkuntz eskakizunak euskara, harremanetarako hizkuntza gisa ez ezik, lanerako hizkuntza gisa ere erabiltzea bermatu nahi du, zehazki euskara irakastea edo euskaraz irakastea eskatzen duten lanpostuetarako.

HLEA da Hezkuntza Bereziatako irakasle ez diren langileei (hezkuntzan laguntzeko adituei,...) eskatzen zaien profila. Profil hori duenak bere lana euskaraz egiteko gauza dela bermatzen du.

EGA da unibertsitatez kanpoko irakaskuntza pribatuan eta helduak euskalduntzeko zentroetan euskara irakasteko eta euskaraz irakasteko eskatzen den titulua. Edonola ere, unibertsitatez kanpoko irakaskuntza pribatuan hezkuntzako gainerako profilak ere baloratzen dira, batik bat *2. hizkuntz eskakizuna*.

- *HEZKUNTZA Saila: Hizkuntza Eskola Ofizialak*

Gaur egun, Hezkuntza Sailak lehen mailako bi titulu ebaluatzen eta ematen ditu Hizkuntza Eskola Ofizialen bitartez: *Oinarrizko Zikloa* eta *Goi Zikloa*.

¹ Titulu honen jatorria Hezkuntza Saila da.

Oinarrizko Zikloaren helburu nagusia da ikasleek ohiko egoeretan eus-kara komunikazio-tresna gisa erabiltzeko gai izateko oinarrizko maila lor-tzea. Oinarrizko Zikloak hiru maila ditu (1., 2. eta 3. mailak).

Goi zikloaren helburu nagusia da ikasleek hizkuntzaren erabileran sor-men-gaitasuna garatzea eta, hala, hainbat hitzun-komunitaterekin eta hain-bat testuinguru soziokulturaletan komunikatzeko gaitasun handiagoa lor-tzea. Bigarren zikloak bi maila ditu (4. eta 5. mailak)

Azterlan honetan 3., 4. eta 5. mailako azterketak aztertu ziren.

- **ERTZAINZA**

Ertzaintzak 1. hizkuntz eskakizuneko azterketa bakarra zuen indarrean lan hau gauzatu zenean; alabaina, 2. hizkuntz eskakizuneko azterketa ere aurreikusi da.

- **OSAKIDETZA**

Osakidetzak hiru profil ebaluatzen eta ematen ditu (1., 2. eta 3. profilak).

4. **BALIOKIDETZARAKO METODOLOGIA**

Lan-taldeak hasieratik erabaki zuen Europako Kontseiluaren arteztarauei ahal den heinean jarraitzea eta azterketak Markoaren mailekin lotzea. Aldi berean, zenbait adituren ekarpenak ere oso aintzat hartu dira, besteak beste Downing eta Haladyna (2006), Figueras (2005), eta Verdía *et al.* (2002).

Azterketak Markoaren mailarekin lotzeko garaian jarraitu beharreko prozesua definituko duten hainbat prozedura proposatu da Europako Kon-tseiluaren *Eskuliburuan* (Council of Europe, 2003). Hiru fasetan eta lau jarduera berezitan antolatu da prozesua:

Ohitzea, azterketak eta Markoaren mailak lotzeko edo bategiteko pro-zesu horretan parte hartzen dutenek Markoa behar bezala eta xehetasunez ezagutzen dutela ziurtatzeko diseinatutako jardueren bitartez. Jarduera edo fase hori behar-beharrezkoa izango da zehaztapena gauzatu aurretik zein iritziak estandarizatu aurretik.

Zehaztea, edo probaren edukiei buruzko auto-ikuskapena egitea, jar-dueren edo zereginen tipologia ere barne hartuz. Markoaren edukieki-ko zehaztu beharko dira eduki horiek. Fase horrek informazio-funtzioa ez ezik, kontzientziazio-funtzio argia ere izango du erakunde hornitzai-leentzat.

Iritziak estandarizatzea, Markoaren mailekin jada kalibratutako jar-duerak eta zereginak abiapuntu izanik Marko horren mailen ezagutza amankomunatu erakusteko. Fase horretan, funtsezkoak dira Markoa eta horren mailak oso ondo ezagutzen dituzten profesionalen eta adituen iri-

tziak. Izan ere, printzipio argi jakin batzuetan oinarrituta, profesional eta aditu horiek gauza izan beharko dute azterketa sistematikorako zereginen eta jardueren mailei buruzko erabakiak hartzeko.

Baliozkotze empirikoa, hainbat proben emaitzen analisi eta datuena. Baliozkotze horrek aurreko faseetan hartutako erabakiak psikometrikoki proba daitezkeela frogatzeko aukera emango du. Fase horri esker, aurreko faseetan «teorian» erabaki dena «errealitatean» baieztatu daiteke.

Gomendio horiek bereziki baliagarriak izan ziren azterlanaren plangintza egiteko garaian. Aztertu eta barne hartu beharreko proben ezaugarriak buruz eskura zegoen informazioa abiapuntu izanik, eta horien gainean lor zitezkeen datuei buruzko informazioa kontuan izanik, plangintza posibillista eta erreallista egin zen, *Eskuliburuan* deskribatutako lehen bi faseetan soilik oinarritutakoa (zehaztea eta estandarizatzea). Egin beharreko urratsak eta egutegia zehaztu zen, eta proiektuan parte hartzen zuten erakunde guztiei helarazi zitzaizkien jardun-protokoloa landu zen. Honakoa eskatu zitzaizkien erakunde horiei:

- Proba kopuru bera (urte berei zegozkienak).
- Xede horrekin diseinatu ziren parrillak osatzea.
- Finkatutako ezaugarriak izango dituen ikasleen idatzizko eta ahozko jardun kopuru jakin bat ematea.

Eskaera horiek informazioa sistematikoki biltzen laguntzera zuzentzen ziren, baita inplikaturako erakundeen zein proba edo azterketen tratamendu bateratua eta baliokidea egitera ere.

Proposatutako helburuak lortu ahal izateko, bi prozedura gauzatu ziren. Batetik, azterketak aztertzeko protokoloak edo parrillak prestatu ziren, eta, bestetik, mailen arteko baliokidetasunak bilatzen saiatu zen epai-sistema baten bitartez. Protokoloetako bakoitza zehaztuko da ondoren.

4.1. **Analisi-parrillak: zehaztea**

Europako Kontseiluak argitaratutako Markoaren mailak eta azterketak lotzeko *Eskuliburuak* oso protokolo sistematikoa proposatzen du probak aztertzeko. Markoaren mailekin lotu nahi diren azterketen edo proben deskribapen orokorrerako zein deskribapen xehaturako lagungarriak diren formularioak edo parrillak erabiltzen dira protokolo horretan. *Eskuliburuaren* 4. kapituluaren honela taldeka daitezkeen 23 parrilla aurkezten dira:

- Azterketaren deskribapen orokorrerako parrilla.
- Azterketa egiteko, zuzentzeko, puntuatzeko eta aztertzeko prozesuaren deskribapenerako parrillak.
- Azterketaren zatietako bakoitzaren deskribapenerako parrillak.

Parrilla horietan erakundeari bere azterketa deskriba dezan eskatzen zaio. Lehenik, deskribapen orokorra egin beharko du, eta, ondoren, Markoaren mailei eta edukiei dagokien deskribapena.

Azterlanean parte hartzen duten erakundeen zeregina errazteko, lan-taldeak *Eskuliburuaren* parrillen laburpena egin zuen — lanei hasiera ematean eskura zegoen dokumentazioaren azterketa abiapuntu izanik—. Laburpen horri esker, bost atal nagusi zituen parrilla bakarra landu ahal izan zen (aditu lan-taldearen iritziz eskatutako lana gauzatu ahal izateko garrantzitsuenak ziren atalak zituen parrillak). Laburpena erakundeei igorri zitzaien lan-protokoloaren parte gisa. Ondoren zehazten dira bost atal nagusi horiek eta guztira biltzen dituzten 45 item-ak:

1. Azterketaren deskribapen orokorra.
2. Probak lantzea eta administratzea.
3. Zuzenketa eta puntuazioa.
4. Datuak aztertzea eta aurrerago berraztertzea.
5. Kalkulatutako azterketa horren maila orokorra, Markoari dagokionez.

4.2. Epaile-sistema: estandarizatzea

Erakundeen proben emaitzak kalibratzerik ez zegoenez gero, eta proba bakoitzeko hartzaileak testuinguru, adin multzo eta kolektibo desberdinekoak eta, hortaz, konparaezinak zirenez gero, aurreko atalean deskribatutako parrillan Erakunde bakoitzak emandako informazioa fidagarri egitearen aldeko hauta egin zen. Horretarako, berezko azterketa-zereginen analisi sistematikoa egin zuten zeregin horretarako izendatutako epaile aditu batzuek.

Lau hizkuntza-trebetasunak ebaluatzeke erabilitako hainbat zereginen/jardueren azterketan oinarritu zen analisi hori: entzumena, irakurmena, mintzamena eta idazmena.

Marko bateratuaren mailei dagozkien zereginak ebaluatzeke garaian, euskararen irakaskuntzan eta ebaluazioan adituak ziren epaileak erabiltzean zetzan prozesua.

Epaile aditu horiek (guztira 30) hainbat erakundetakoak ziren, baina guztiek zuten euskara irakasten eta ebaluatzen esperientzia handia. Nolanahi ere, aurretik, Markoaren hainbat testu igorri zitzaizkien irakur zitzen.

Zer erakundetakoak ziren jakitea zaila izango zen moduan formateatu ziren zeregin guztiak, eta lau koadernotan bildu ziren, trebetasun bakoitzeko bat.

Koadernoak bete ostean, mailaren «eredu» gisa har zitezkeen bi zeregin hautatu zen trebetasun bakoitzerako. Zeregin horiek entrenamendu-ariketa gisa funtzionatu zuten, baita epaileek egin beharreko lanaren adibide argigarri gisa ere. Epaileekin egun osoko bi lan-saio egin behar izan ziren. Ondoren ikus daiteke lehen faseko saioren garapena:

OHITZEA

Saioaren lehen zatian, *Eskuliburuan* (3. kapituluan) gomendatutako ohitze-jarduerak egin ziren, jarduera horiei jarraipena eman zitzaien saioaren bigarren zatian, entzumenaren jarduerak ebaluatzen hasi aurretik.

1. Hizkuntzen Europako Erreferentzia Marko Bateratuaren aurkezpena.
2. Markoaren 6 mailen azalpena.
3. Markoaren deskribatzaileen arloko prestakuntza eta trebakuntza, irakurmenari dagokionez. Horretarako, Markoaren mailen arabera zenbait deskribatzaile antolatu eta sailkatu behar izan zituzten epaileek jarduera batean. Maila bakoitzerako deskribatzaileen ezaugarri bereizgarriak eztabaidatzeko bateratze-lana egin zen, eta epaileen sailkapenak bildu ziren, ondoren aztertu eta fidagarritasun onargarria izango duen koefizientea lortzeko.
4. Ondoren, gauzatu beharreko azterketarako zereginak eta item-ak aztertzeko eta baloratzeko lanari ekin zitzaion. Irakurmeneko item-en zailtasuna kalkulatzeko eskatu zitzaion epaileei. Gauzak horrela, *CEFR Dutch construct* (Alderson, 2006) proiektuak egindako lanaren berri eman zitzaion epaileei. Izatez, proiektu horretan aintzat hartzen denez, ulermen-zereginaren zailtasuna alderdi honetan datza: galderen oinarri den testuaren zailtasunaren eta galderaren beraren zailtasunaren arteko elkarreraginean. Hainbat erakundetatik jasotako zereginen artean, lan-taldeak maila jakin baten adierazgarritzat jo zuen adibide-zeregin bat hautatu eta aurkeztu zitzaion taldeari. Taldean, zeregin horren zailtasunari eta mailari buruz eztabaidatu zen, betiere Markoaren mailak aintzat hartuta. Edonola ere, epaile eta erakusleen talde osoaren arteko zuzenketak irizpideen batasuna oso agerikoa zela erakutsi zuen. Une horretatik aurrera ekin zitzaion benetako probak aztertzeari.

AZTERTZEA ETA BALORATZEA

5. Aztertzen ari ziren entitateek izangaien *irakurmena* neurtzeko 2006. urtean egindako proba guztiak aurkeztu zitzaizkien epaileei. Proba guztiak inolako antolamendurik gabe eta inolako identifikaziorik gabe aurkeztu zitzaizkien, hau da, epaileek ez zekiten zein entitate zehatzi zegokion probetako bakoitza.
6. Proben liburuxkarekin batera erantzun-orri bat eman zitzaion. Erantzun-orri horretan zereginari berari zer maila zegokion adierazi behar zuten eta egoki iruditzen zitzaizkien iradokizunak egin behar zituzten. Zehazki, honako galdera egin zitzaion: «*Pertsona batek*

honako lana egin behar badu, Hizkuntzen Europako Erreferentzia Marko Bateratuaren zer maila izan beharko du egin zaitzkion galderen % 50 edo 60, gutxienez, asmatzeko?». Oro har, estandarrak finkatzeko probak baloratzeko lana item edo galdera bakoitzerako egiten den arren, kasu honetan zereginak berak baloratzeari ekin zitzaion, horiei lotzen zitzaizkien item edo galdera guztiekin.

7. Bileraren bigarren zatian, lehen saioaren lanari jarraipena eman zitzaion. Lehenik, Markoaren deskribatzaileen arloko prestakuntza eta trebakuntza eman zitzaion, betiere entzumenari zegokionez. Horretarako, Markoaren mailen arabera hainbat deskribatzaile antolatu eta sailkatzeko jarduera egin zen, eta 3. eta 4. ataletan jada deskribatu den *irakurmenerako* egindako prozesu bera egin zen.
8. Azterlanean parte hartzen ari diren erakundeek *entzumena* neurtzeko 2006. urtean erabilitako proba guztiak aurkeztu zitzaizkien epaileei. Proba guztiak inolako antolamendurik gabe eta inolako identifikaziorik gabe aurkeztu zitzaizkien, hau da, epaileek ez zekiten zein entitate zehatzi zegokion probetako bakoitza.
9. Proben liburuxkarekin batera erantzun-orri bat eman zitzaion. Erantzun-orri horretan zereginari berari zer maila zegokion adierazi behar zuten, eta egoki iruditzen zitzaizkien iradokizunak egin behar zituzten. Zehazki, honako galdera egin zitzaion: «*Pertsona batek honako lana egin behar badu, Hizkuntzen Europako Erreferentzia Marko Bateratuaren zer maila izan beharko du egin zaitzkion galderen % 50 edo 60, gutxienez, erantzuteko?»*

2. saioa

Saio honetan 1. saioan erabilitako egitura berari jarraitu zitzaion, nahiz eta aurretiazko bi jarduera txertatu zitzaizkion:

- Markoaren ezaugarri nagusiak berraiatu ziren.
- Ondoren, eta birpasa gisa, lehen saioan ebatzitako ariketetako bi berriro ebatzi zitzaion eskatu zitzaion epaileei (bata *irakurmenekoa* eta bestea *entzumenekoa*). Horrela, epaileen *fidagarritasuna* egiaztatu ahal izan zen, hau da, lehen saioan egindako sailkapena bigarren egunean egindakoarekin bat zetorren egiaztatu ahal izan zen. Izan ere, bi saioen artean 15 egun baino gehiagoko tartea izan zenez gero, segur aski epaileek ez zuten gogoan izango zehazki zer erantzun zuten ariketa jakin horietan.

OHITZEA

1. Markoaren deskribatzaileen arloko prestakuntza eta trebakuntza, *mintzamenari* dagokionez. Horretarako, Markoaren mailen arabera zen-

bait deskribatzaile antolatu eta sailkatu behar izan zituzten epaileek jarduera batean. Mintzamenaren trebetasunaren berezko deskribatzaileekin lan egiteaz gain, mintzamenaren hizkuntza-alderdiei dagozkien deskribatzaileak erantsi ziren. Izatez, hizkuntza-alderdiek ikasleen edo azterketa egin dutenen jardunari buruzko informazio handia ematen diete zuzentzaileei, eta informazio hori garrantzi handikoa da maila esleitzeko garaian. Jarduera horretarako Markoaren 3. taula erabili zen: *Erreferentziako maila komunak: ahozko hizkuntzaren erabilera-ren alderdi kualitatiboak*. Horrez gain, Markoan adierazpenari dago-kionez aurki daitezkeen deskribatzaileen eskalen zerrenda osoa eman zitzairen parte-hartzaileei. Horrela, epaileek adierazpenari buruzko ahalik eta informazio gehien eduki zezaten lortu nahi zen. Epaileek deskribatzaileen inguruan egindako lana jaso zuen taldeak, eta bi-dezko analisia egin zuen aurrerago deskribatzen diren emaitzekin.

2. Ondoren, eta 1. saioaren adibideari jarraituz, epaileek eta erakus-leek ikasle baten ahozko jardunaren lehen adibide bat ebaluatu zu-ten, eta irizpideen bateratzea oso agerikoa zela egiaztatu ahal izan zuten. Horretan oinarrituta eman zitzaion hasiera aztertu nahi ziren benetako jardun guztiak aztertzeari.

AZTERTZEA ETA BALORATZEA

3. Entitateek benetako azterketetan bildu zituzten jardunen artean hau-tatutako jardun guztiak aurkeztu zitzaizkien epaileei. Proba guztiak inolako antolamendurik gabe eta inolako identifikaziorik gabe aur-keztu zitzaizkien, hau da, epaileek ez zekiten zein entitate zehatzi zegokion probetako bakoitza.
4. Jardunak baloratzeko eta balorazioa jasotzeko, proben liburuxka-rekin batera erantzun-orri bat eman zitzairen epaileei. Erantzun-orri horretan, jardunari berari zer maila zegokion adierazi behar zuten eta egoki iruditzen zitzaizkien iradokizunak egin behar zituzten. Zehazki, honako galdera egin zitzairen: «*Markoaren zein mailatan sartuko zenuke entzuten ari zaren pertsona? Zein maila gaindituko luke ez oso aise?*»
5. Bazkariaren ondoren, lehen saioaren lanarekin jarraitu zen. Lehe-nik, Hizkuntzen Europako Erreferentzia Marko Bateratuaren des-kribatzaileen arloko prestakuntza eta trebakuntza eman zitzairen, betiere *idazmenari* dagokionez. Horretarako, Markoaren mailen arabera zenbait deskribatzaile antolatu eta sailkatu behar izan zi-tuzten epaileek jarduera batean. Entzumenaren eta mintzamenaren kasuan egin zen bezalaxe, epaileek emandako erantzunak bildu eta aztertu ziren, eta fidagarritasun onargarriari zegokion koefizientea lortu zen. Era berean, idatzizko mailaren lehen analisia egin zen, betiere egin beharreko lanaren entrenamendu gisa.

6. Epaileei aztertu beharreko idatzizko jardun guztiak (36) biltzen zituen koadernoan aurkeztu zitzairen epaileei. Jardun guztiak inolako antolamendurik gabe eta inolako identifikaziorik gabe aurkeztu zitzaizkien, hau da, epaileek ez zekiten zein entitate zehatzi zegokion probetako bakoitza.
7. Idatzizko jardunen liburuxkarekin batera erantzun-orri bat eman zitzairen epaileei. Erantzun-orri horretan zereginari berari zer maila dagokion adierazi behar zuten eta egoki iruditzen zitzaizkien iradokizunak egin behar zituzten. Zehazki, honako galdera egin zitzairen: «*Markoaren zein mailatan sartuko zenuke irakurri berri duzuna idatzi duen pertsona? Zein maila gaindituko luke ez oso aise?*»

5. EMAITZAK

Emaitzen atalaren barruan hiru motatako analisiak azalduko ditugu. Batetik, ebaluazioan inplikaturako erakundeetako arduradunek osatu zuten parrillaren bidez bildutako datuak ditugu. Bigarren, proben beraien gainean egindako azterketa teknikoak eta kualitatiboak ditugu. Eta, hirugarren atalean, epaileen fidagarritasunari buruzko datuak erakustez gain, Markoaren inguruan aztertutako proben baliokidetasunak azaltzen dira.

5.1. Parrillen analisiaren emaitzak

Analisi honetan probak landu eta administratzeari, zuzentzeari eta puntuatzeari dagozkion alderdiak hartu dira kontuan, baita proben ondoren egiten diren datuen analisiak eta berraztertzeak ere.

5.1.1. Probak lantzea eta administratzea

Ondoren adieraziko diren alderdiek ebaluatutako erakundeen azterketetan ohikoenak diren egoerak jasotzen dituzte; alabaina, horrek ez du esan nahi egoera guztietan agertzen direla. Azterketetan *askotariko zereginak* daudela ikusi zen (esate baterako aukera anitzeko item-ak, zuzena/okerra, bikoteak egitea, erantzun zabalak, aztertzailearekin elkarrekintzan jardutea, eta, kasu batzuetan, esaldiak osatzea).

Oro har, *argitara ematen den informazioa* —izangaien eta irakasleen esku dagoena— egokia da. Izan ere, argitara ematen dira helburu orokorra, Marko nagusiak, azpi-probak, aurre egin beharko dituzten ohiko zereginak eta, batzuetan, aurreko deialdietan erabilitako azterketen laginak. Azterketa egin eta gero, ikaslearen nota orokorra baino ez da emango argitara, azpiten nota partzialak baztertuz.

Azterketa ebaluatzeko ardura duen sailari dagokion entitateko *langile kualifikatuek* lantzen dituzte azterketak.

Proben kalitatea bermatzeko, probak idatzi dituztenek nolabaiteko prestakuntza jaso dute eta hainbat irizpide eta zereginen adibideak dituzte. Horrez gain, Markoaren mailen deskribapen kalibratuak hartzen dituzte kontuan, nahiz eta hori aztertutako erakunde guztietan gertatzen ez den. Halaber, erabili aurretik, adituen batzorde batean aztertu eta eztabaidatzen dira probak. Bestalde, azterketen proba pilotuak ere egiten dituzte. Haatik, proba pilotu horiek egiteko modu zehatza ez da agian egokiena, ez baita formaltasunez eta sistematikoki egiten. Horrez gain, proba pilotua azterketen alderdi kualitatiboetan oinarritzen dela eta item-en eraginkortasuna egiaztatzeko analisi estatistikorik egiten ez dela ematen du —salbuespenak salbuespen—.

Azterketen *fidagarritasunari eta baliagarritasunari* dagokionez, ia kasu guztietan adierazi dute fidagarritasuna eta baliagarritasuna kalkulatu dela, baina ez dituzte analisi horiek eskura jarri.

5.1.2. Zuzenketa eta puntuazioa

Galdera objektiboak automatikoki zuzentzen dira kasurik gehienetan. Galdera irekien *zuzenketari* dagokionez, pertsona kualifikatuak eta trebatuak dira aztertzaileak. Garrantzi handia ematen diote ikasleen ahozko edo idatzizko produkzioa biltzen duten azterketak bi zuzentzailek aztertzeari eta ondoren biek bat etortzeari —ahozko edo idatzizko produkzioaren zuzenketa subjektiboagoa baita—. Bi zuzentzaileen arteko bat-etortzea, bestalde, adostasun bidezkoa izan daiteke, edo bien arteko batez bestekoa kalkulatur lor daiteke, edo azterketa hirugarren zuzentzaile bati bidaliz erabaki daiteke.

Zuzenketen egokitasuna egiaztatzeko, aldian behin egiten dira azterketen koordinatzailearen *kontrol sistematikoak*, baita iritziak estandarizatzeko bateratze-saioak ere. Horrez gain, zeregin horretan erabiltzen diren dokumentuak dituzte.

Probetako eta deialdietako *eten-noten* egonkortasuna eta sendotasuna bermatzeko, aurreko deialdietako laginak erabiltzen dira identifikazio-bileretan, eta, gainera, hainbat deialditako emaitza estatistikoak hartzen dira aintzat.

Nolanahi ere, kasu guztietan, azterketa egiten dutenek azterketaren *bigarren zuzenketa* baterako eskubidea dute, eta, hala, azterketa berraztertze-ko aukera ere badute.

5.1.3. Datuak aztertzea eta aurrerago berraztertzea

Azterketa bat egiten denean, erakunde gehienetan sistematikoki biltzen da emaitzei, gertakizunei, ikasleen eta irakasleen iritziei eta abarri buruzko informazioa. Informazio hori etorkizuneko azterketetan hartuko da aintzat.

Nolanahi ere, kasu guztietan saiatuko da emaitzen eta bildutako datuen *konfidentzialtasuna* babesten.

5.2. Proben analisi tekniko kualitatiboa

Proben analisi teknikoa egitean, EALTAren gidalerroez gain item-ak idaztean ohikoak diren gomendioak ere hartu dira aintzat. Egindako oharren laburpena trebetasunen arabera azalduko da.

5.2.1. Irakurmena

- Aztertutako ia azterketa guztietan erabiltzen dira aldizkari edo liburu batetik ateratako artikulua edo testuak, eta beti izango da izangairen batek testu edo artikulua horiek ezagutzeko arriskua, bai norbanaka irakurri duelako, bai eskolan landu dutelako.
- Erakundeetako batzuetan zuzena/okerra gisako galderak erabiltzeko joera dute, eta horrek ausaz asmatzearen arazoa dakar. Orokorrean komenigarriagoa da aukera anitzeko item-ak erabiltzea.
- Aukera anitzeko item-en kasuan, komeni da hiru aukera erabili beharrean lau erabiltzea, ausaz asmatzearen aukerak murriztearren.
- Proposatutako testuaren irakurmena neurtzeko, oro har, oso galdera kopuru txikia erabili ohi da (batzuetan 5 item baino gutxiago). Hain item gutxi ez dira nahikoa testu baten ulermena egiaztatzeko.
- Item-ak osatu gabeko esaldi gisa aurkeztea ez da oso formatu egokia euskara bezalako hizkuntzetan, hau da, aditza esaldiaren amaieran kokatu ohi duten hizkuntzetan.
- Argibideetan, zuzen erantzun beharreko galderen kopuruaren berri eman behar da, baita ausaz asmatzearen ondorioz egin daitekeen zuzenketaren berri ere. Horrela, azterketa egin behar duen pertsonak badaki galdera guztiak erantzun behar dituen edo erantzuna dakien galdera horiek soilik erantzun behar dituen.

5.2.2. Entzumena

- Irakurmenaren kasuan bezalaxe, item-ak osatu gabeko esaldi gisa aurkeztea ez da oso formatu egokia euskara bezalako hizkuntzetan, hau da, aditza esaldiaren amaieran kokatu ohi duten hizkuntzetan.
- Galdera zuzena egiten duten item-ak erabiltzea komeni da. Aukera anitzeko item batean, enuntziatuak argi eta anbiguotasunik gabe azaldu beharko du zer galdetzen zaion subjektuari, eta proba askotan ez da hala gertatzen.
- Irakurmenean bezalaxe, batzuetan zati bat entzun ondoren ikasleek ulertu dutenaren gaineko hainbat galdera erantzun behar dute. No-

lanahi ere, azterketa gehienetan, item-en kopurua askieza da proben fidagarritasuna eta baliagarritasuna bermatzeko.

- Batzuetan item-ak ez dira beren artean independenteak, eta alderdi hori bermatu egin behar da.
- Zuzena/okerra gisako erantzunak eskatzen dituzten galderak erabil-tzeak ausaz asmatzearen arazoa dakar. Hasierako mailetarako erabil daitezkeen arren, komenigarriagoa da hiru edo lau aukera izango dituzten aukera anitzeko item-ak erabiltzea. Hala egiten ez bada, au-saz asmatzearen ondoriozko zuzenketa egitea pentsa daiteke.
- Argibideetan, zuzen erantzun beharreko galderen kopuruaren berri eman behar da, baita ausaz asmatzearen ondorioz egin daitekeen zu-zenketaren berri ere. Horrela, azterketa egin behar duen pertsonak badaki galdera guztiak erantzun behar dituen edo erantzuna dakien galdera horiek soilik erantzun behar dituen.
- Ausaz asmatzearen ondorioak murrizteko, item-etan beste distraiga-rri bat eranstea eta, horrenbestez, hiru aukera beharrean lau aukera edukitzea komeni da.

5.2.3. *Idazmena*

- Oro har, proba egiteko argibideak egoki ematen dira. Azterketa egin behar duenak erantzun beharreko galderak eta landu beharreko gaia argi eta garbi adierazi dira. Haatik, komeni da azterketa egin behar duenari argi eta garbi jakinaraztea idazketaren zer alderdi izango di-ren kontuan.

5.2.4. *Mintzamena*

- Oro har, proba egiteko argibideak egoki ematen dira. Azterketa egin behar duenak erantzun beharreko galderak eta landu beharreko gaia argi eta garbi adierazi dira, baita lortu nahi den helburua ere.
- Edonola ere, kasurik gehienetan ebaluazio-irizpideak adierazten di-ren arren, zehaztaperen-maila askieza da hainbat ebaluatzailek kalifi-kazio bera eman dezaten.

5.3. **Epaileek proben gainean egindako balorazioen analisia**

5.3.1. *Epaileen deskribapena eta fidagarritasuna*

Aztertutako azterketak sailkatzeko aditu gisa parte hartu zuten 30 epai-leak hautatzean, epaile horiek euskararen arloan helduen irakasle gisa du-ten esperientzia eta euskarazko hizkuntza-gaitasunak neurtzeko eta ebalua-tzeko lanetan duten eskarmentua hartu zen aintzat. Hautatutako epaileen

ezaugarrien artean honakoak nabarmentzen ditugu: % 62 gizonezkoak dira eta % 38 emakumezkoak, bataz beste irakaskuntzan 20 urte eman dituzte, eta ebaluazio-jardunetan 13 urte.

Fidagarritasuna, batetik, epaileek emandako iritzien doitasunari dago-kio eta, bestetik, iritzi horien beraien sendotasunari.

Iritzien doitasunari dagokionez, trebakuntza fasean, eta entrenamendu gisa, Markoaren erreferentziatzko 6 mailatan oinarrituta deskribatzaileak antolatu eta sailkatu zitzaten eskatu zitzairen. *Irakurmen*, *entzumen*, *idazmen* eta *mintzameneko* probetan egin zen hori. Hurrengo 2. taulan haute-man daitezke lehen faseko epaileei dagozkien emaitzak.

2. taula
Epaileei buruzko emaitzak

	Item kopurua (deskribatzaileak)	Epaile kop.	B.beste	Des. Tip.	Kendall-en W	Cronbach-en Alfa
<i>Irakurmena</i>	16	30	11,83	2,51	0,954	0,643
<i>Entzumena</i>	19	30	16,17	2,33	0,946	0,613
<i>Idazmena</i>	20	30	14,53	4,01	0,890	0,784
<i>Mintzamena</i>	16	30	12,11	3,16	0,855	0,715

Aurreko taulan ikus daitekeenez, epaileek Markoarekiko duten asma-tzearen bataz besteko puntuazioa oso handia da % 75etik gorakoa kasu guztietan. Horrez gain, emaitzazko *desbideratze tipikoa* ez da oso handia, eta, hortaz, epaileen homogeneotasunak agerikoa ematen du; edonola ere, horietako bakoitzaren egokitasuna egiaztatu behar izan zen azterketak be-rak aztertzeo fasean.

Aztertutako deskribatzaileetako bakoitzarekiko epaileen *Bat-etortzearen in-dizea* Kendall-en W bidez kalkulatu zen. Kendall-en W proba *Bat-etortzearen koefiziente* gisa interpreta daitezke, ebaluatzaileen arteko adostasun-neurria den aldetik. Kendall-en W probaren emaitza 0 (adostasunik gabe) eta 1 (era-bateko adostasuna) artekoa da. Aurreko taulan ikus daitekeenez, lortutako emaitzak oso onak dira argi eta garbi.

Iritzien doitasunari dagokionez epaileek emandako erantzunen *fidaga-rritasuna*, berriz, Cronbach-en Alfa probaren bidez kalkulatu zen. Lortu-tako balioak 0,60tik gorakoak dira, eta, oso handiak ez diren arren, onar-garriak dira, batez ere honako bi kausengatik: probetako bakoitzaren item kopuru txikiagatik, eta, batez ere, epaileen kopuru txikiagatik. Bi alderdi horiek guztiz baldintzatzen eta mugatzen dute lortutako fidagarritasun-in-dizea (ikus 2. saioaren prozedura).

Ondoren, korrelazio-koefizientea kalkulatu zen, adituen iritzien fidagarritasunaren koefiziente gisa (test-birtest). Lortutako emaitzak 3. taulan egiazta daitezke.

3. taula
Epaileen fidagarritasun koefizientea

	Fidagarritasun Koefizientea
Irakurmena	0,70
Entzumena	0,65

Bi kasuetan korrelazioa esanguratsua izan zen.

5.3.2. Mailen eta azterketen analisisia

Guztira irakurmeneko 39 item, entzumeneko 16 item, ikasleen 36 idatzizko produkzio eta 34 ahozko produkzio ebaluatu zituzten epaileek. Ondoren, aztertutako lau trebetasunetako bakoitzarekin zer gertatzen den aztertuko dugu.

Lehenik, epaileen gaitasuna aztertzeko epaile horietakoren bat gai ez ote zen egiaztatzeko azterlana egin zen. Horretarako, azterketa bakoitzean, epaileetako bakoitza gehiengoaren aukerarekin zein mailataraino ez zetorren bat aztertu zen. Horrela, epaileetako batek *desadostasun-indize* handia bazuen, laginetik baztertuko zen. Dena den, egindako azterketak erakutsi zuenez, hautatutako epaile guztiak jo zitezkeen egin beharreko zereginerako gai.

Epaileen emaitzak trebetasunen arabera bildu ziren (*irakurmena, entzumena, idazmena eta mintzamina*). Adibide gisa, 4. taulan *irakurmenaren* datuak jaso dira. 1. zutabea ariketa zer erakunde edo sailari dagokion adierazten da²; 2. zutabea tituluak³; 3. zutabea aztertutako ariketak, kodetuta eta mailen arabera; hurrengo zutabeetan, epaileek ariketa bakoitza Markoaren zein mailatan katalogatu duten adierazten da; eta, azkenik, ariketa multzoaren laburpen orokorra, Markoaren mailen arabera (zalantzazko kasuetan, bi edo gehiago adierazi dira). Gogoan izan Markoak 6 maila bereizten dituela: A1, A2, B1, B2, C1 eta C2 (Europako Kontseilua, 2005). Gelaxka ilunek puntuaziorik handiena edo handienak adierazten dituzte, betiere antzekoak badira.

² Erakunde bakoitzari dagozkion datuak isilpekoak direnez, erakundeak zenbakiz ordezkatu dira.

³ Erakunde bakoitzari dagozkion datuak isilpekoak direnez, izenak hizkiz ordezkatu dira.

4. taula
Irakurmenari buruzko epaileen emaitzak

Saila	Titu.	Ariketa	HEEM-ren mailak						Tituluaren mailaren laburpena
			A1	A2	B1	B2	C1	C2	
I	A	1.		43*	48	9			B1
		2.	4	61	35				
		3.		9	73	18			
	B	4.		22	57	17	4		B2
		5.			22	78			
		6.			17	83			
		7.		4	13	66	17		
		8.			17	61	18	4	
	C	9.				30	48	22	C1
		10.				5	95		
		11.				10	90		
II	A	12.			44	52	4	B1-B2	
	B	13.			4	73	23	B2	
	C	14.			9	26	65	C1	
	D	15.					22	78	C2
III	A	16.		4	13	70	13	B2	
	B	17.		9	61	30		B1	
IV	A	18.			48	52		B1-B2	
	B	19.			4	78	18	B2	
	C	20.			4	39	53	4	C1
V	A	21.			16	52	32		B2
		22.				17	79	4	C1
		23.				48	52		B2-C1
	D	24.			52	40	8		B1-B2-C1
		25.			4	32	60	4	
		26.		4	55	36	5		
		27.			28	56	16		
		28.		4	17	31	48		
		29.			28	56	16		
	E	30.			12	64	24		B2
		31.			36	52	12		
		32.			20	68	12		
		33.			24	40	36		
		34.			12	40	48		
	F	35.			32	48	20		B2
36.					64	36			
37.				8	60	32			
38.				16	40	44			
39.				4	4	92			

* Zenbakiok azterketa jakin hori epaileen zein portzentajek kokatu duen kategoria horretan diote. Jaki-na, lerro guztien baturak 100 behar du.

5. taula
EEBM-rekiko egokitzapenen eta tituluen baliokidetasunen proposamenak

EEBE-ren mailak										
Erakundea	A1	A2	B1		B2		C1		C2	
1	ir.	ir.	A titulua	ir.	B titulua	ir.	C titulua	ir.	D titulua	ir.
	id.	id.		id.		id.		id.		
	ent.	ent.		ent.		ent.		ent.		
	mi.	mi.		mi.		mi.		mi.		
2	ir.	ir.	A titulua	ir.	B titulua	ir.	C titulua	ir.	D titulua	ir.
	id.	id.		id.		id.		id.		
	ent.	ent.		ent.		ent.		ent.		
	mi.	mi.		mi.		mi.		mi.		
3	ir.	ir.	A titulua	ir.	B titulua	ir.	C titulua	ir.	D titulua	ir.
	id.	id.		id.		id.		id.		
	ent.	ent.		ent.		ent.		ent.		
	mi.	mi.		mi.		mi.		mi.		
4	ir.	ir.	A titulua	ir.	B titulua	ir.	C titulua	ir.	D titulua	ir.
	id.	id.		id.		id.		id.		
	ent.	ent.		ent.		ent.		ent.		
	mi.	mi.		mi.		mi.		mi.		
5	ir.	ir.	A titulua	ir.	B titulua	ir.	C titulua	ir.	D titulua	ir.
	id.	id.		id.		id.		id.		
	ent.	ent.		ent.		ent.		ent.		
	mi.	mi.		mi.		mi.		mi.		

Laburdurak:

ir.: irakurmena **id.:** idazmena
ent.: entzumena **mi.:** mintzarena

Kokalekuen eta koloreen interpretazioa:

Zutabe bera	Baliokidea, oro har.
	Ez dago berariazko probarik.
	Ez da eskatzen den mailara iristen.
	Eskatzen den maila gainditzen du.

Entzumenari buruzko epaileen iritziak jasotzeko sistema antzekoa izan zen. *Idazmena* eta *mintzarena* ebaluatzeko, berriz, jada egindako azterketak sailka zitzaizkien eskatu zitzaizkien epaileei. Alabaina, epaileek ez zekiten dagokien erakundeak zer maila eman zien azterketei. Horretarako, maila oso aise gaudituz ez zuten 6 lagunen idazmen-probaren eta mintzamen-probaren lagin adierazgarriak eskatu zitzaizkien erakunde bakoitzari. Ebaluatzeko garaian, entzuten ari ziren pertsona Markoaren zein mailatan kokatuko zuten izan behar zuten aintzat epaileek.

Bildutako datuak arreta handiz aztertu ziren, eta, ondorio gisa 5. taula egin zen. Izatez, 5. taula horretan islatu zen tituluen arteko alderagarritasuna eta Markoaren mailekiko egokitzapena. Horretarako, honako irizpideei jarraitu zitzaizkien:

- Egileen araberrako proben analisia.
- Proben analisi tekniko eta kualitatiboa.
- Proben gaineko epaileen analisi kuantitatiboa.

Titulu bakoitzaren ondoan hainbat gris-tonutan adierazten da —beharrerakoa bada— zein Markotan moldatu behar den titulu hori Markoaren mailekin guztiz baliokidea izateko (adibide orientagarria baino ez da, eta bertan erakundeen eta emandako tituluen izenak ezabatu dira).

5. taulak sinbolikoki laburbiltzen ditu azterlan honen emaitzak, administrazioak etorkizunean erabakiak hartzeko garaian aintzat har ditzan.

6. ONDORIOAK, IRADOKIZUNAK ETA GOMENDIOAK

Euskara-agiriak baliozkotzeko eta Markora egokitzeko proposamenak egin ostean, neurketa-probak hobeto erabiltzeko eta diseinatzeko hainbat iradokizun jaso ziren azterlan honetan. Iradokizun horien artean honakoak nabarmendu daitezke:

1. Proben egileak hezkuntza-arloko neurketan eta ebaluazioan trebatu beharko liriateke.
2. Proba eta edukiak zehaztasunez deskribatuko dituen dokumentua idatzi beharko da —zuzentzeko ereduak eta puntuatzeko irizpideak ere erakutsi beharko liriateke—.
3. Probek Markoari dagokionez duten maila azaldu beharko lukete.
4. Probak lantzeko eta item-ak idazteko dokumentua idatzi beharko litzateke.
5. Probak gidatzeko sistema asmatu beharko litzateke, behin betiko aplikatu aurretik.
6. Probak aplikatu ostean analisi estatistikoak egin beharko liriateke probak baliozkotzeko (item-en analisia, alborapenak, fidagarritasuna, baliagarritasuna, etab.).

7. Azterketa bakoitzean, gai gisa kalifikatzeko gutxieneko puntuazioa edo etete-puntuak zehazteko mekanismoak ezarri beharko lirateke.
8. Ulermena ebaluatzeko irizpide argiak finkatzen dituzten zehaztapenak idatzi beharko lirateke, testuen luzera, gaia, mota eta iturria eta zereginen eta item-en ezaugarriak barne.
9. Edonola ere, ikasle baten ulermen-maila modu fidagarrian ebaluatuko bada, probak guztira 25 item izango dituzten hiru zeregin behintzat barne hartu beharko luke. Horrela, irakurmenaren eta entzumenaren eraikuntzaren irudikapena bermatu ahal izango litzateke, Markoan barne hartzen diren eskaletan eta deskribatzaileetan deskribatzen den bezalaxe.
10. Beharrezkoak ez diren probak murrizteko aukera egiaztatu beharko litzateke.
11. Probek, komunikazio-trebetasunak menderatzen diren ebaluatzeaz gain, gramatika-ezagutzak berariaz ere ebaluatu behar dituzten erabaki beharko litzateke, tituluetan askotariko irizpideak baitaude.
12. Mintzamenaren kasuan, esate baterako, izangaiak diskurtso monologikoa (adierazpena) zein diskurtso dialogikoa (elkarrekintza) sortu beharko du, eta, hortaz, ebaluazio-zereginek jardun mota hori ere ahalbidetuko lukete. Idazmenaren kasuan, B1 mailaz geroztik, gai eta diskurtso-tipologia desberdineko zeregin bat baino gehiago barnean hartzea pentsatu beharko litzateke.
13. Erakunde bakoitzaren probak osatu beharko lirateke —trebetasunen bat neurtzen ez den heinean—, eta Markoan aditzera ematen diren maila eta gaitasun guztiak barnean hartu beharko lirateke.
14. Proposatutako egokitzapenen jarraipena egiteko sistema ezarri beharko litzateke, aplikatzeko egutegia finkatuz.
15. Titulazioen arteko lotura enpirikoki baliozkotzeko aukera emango duen azterlana diseinatu beharko litzateke (Markoaren mailekin proposatutako aldaketak egindakoan).
16. Euskara-titulazioei dagozkien jardun eta proposamen guztiak arbitratu, koordinatu eta gainbegiratuko dituen batzorde mistoa eratu beharko litzateke, betiere horren baliagarritasuna, fidagarritasuna eta ekitatea bermatuz.

Azkenik, inplikaturako erakunde guztien hizkuntza-probak lantzeko zereginean, oro har, hautemandako maila handia nabarmendu behar da. Egingdako iradokizunak alde batera utzita, aztertutako prozesu guztietan nabarmendu behar dira ageriko kalitatea, baita jarraitutako prozesuak ere.

7. EUSKARA-AGIRIEN BALIOKIDETZA-TAULA

Deskribatu den prozesuaren ondoren, Eusko Jaurlaritzak zenbait erabaki hartu zituen ondorengo baliokidetza-taula osatuz.

6. taula
Euskara-agirien baliokidetzata-aula

	B-1	B-2	C-1	C-2
Administrazio Orokorra, IVAP	1.HE	2.HE	3.HE	4.HE
Justizia Administrazioa		2.HE	3.HE	4.HE
HABE	1. maila	2.maila	3.maila	4.maila
Osakidetzata	1.HE	2.HE	3.HE	4.HE
Ertzaintzata		Ertzaintzaren 1.HE	Ertzaintzaren 2.HE	
Hezkuntzata, Unibertsitate eta Ikerketa saila Eusko Jaurlaritzata		Irakaspostuen 1.HE	Irakaspostuen 2. HE EGA	
Euskal Autonomia Erkidegoko Hizkuntzata Eskola Ofizialak	3.maila (Antzinako Ikasketa Plana) Tarteko Maila	4. maila (Antzinako Ikasketa Plana) Maila Aurreratua	5.maila edo euskal gaitasun maila (Antzinako Ikasketa Plana) Gaitasun Maila (C1)	
Nafarroako Foru Erkidegoko Hizkuntzata Eskola Ofizialak	3. maila (Antzinako Ikasketa Plana) Tarteko Maila	4.maila (Antzinako Ikasketa Plana) Maila Aurreratua	5.maila edo euskal gaitasun maila (Antzinako Ikasketa Plana)	
Madrilgo Hizkuntzata Eskola Ofizial Nagusia			5. maila edo euskal gaitasun maila (Antzinako Ikasketa Plana)	
Nafarroako Gobernu Hezkuntzata Saila			EGA	
Euskaltzaindia			«D» agiria	

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren 64/2008 eta 48/2009 Dekretuak.

Jasotze-data: 2009/01/09
Onartze-data: 2009/06/24

There are over 140,000 individuals in the Basque Country with certificates of Basque language proficiency. These certificates are issued by different official bodies of the Basque Government but lack mutual recognition between them. In order for the certificates to be recognised and adapted to the Common European Framework of Reference for Languages, the Basque Government commissioned a group of experts to conduct a study for this purpose. The procedure for the study and suggestions are described in this article.

Keywords: *Assessment of language proficiency. Certificates. Basque language. European Framework of Reference. Validations.*

En el País Vasco existen más de 140.000 personas con títulos acreditativos de conocimientos de euskara, títulos expedidos por diversos organismos oficiales del Gobierno Vasco pero no convalidados entre ellos. Al objeto de ser convalidables y adecuados al Marco Común de Referencia para las Lenguas, el Gobierno Vasco encargó un estudio a un grupo de expertos para dicho fin, cuyo procedimiento y sugerencias se detallan en este artículo.

Palabras clave: *Evaluación de conocimientos lingüísticos. Títulos. Euskara. Marco europeo de referencia. Convalidaciones.*

Il y a au Pays-Basque plus de 140.000 personnes disposant d'un justificatif de connaissances linguistiques en basque ou de diplômes délivrés par divers organismes officiels du Gouvernement Basque mais non-équivalents les uns avec les autres. Afin de bénéficier d'une équivalence et d'être adaptés au Cadre Commun de Référence pour les Langues, le Gouvernement Basque a, dans ce sens, commandé une étude à un groupe d'experts dont la méthode de travail et les suggestions sont détaillées dans cet article.

Mots clé: *Evaluation des connaissances linguistiques. Diplôme. Langue Basque. Cadre européen de référence. Validation.*

BIBLIOGRAFIA

- Alderson, J.C. *et al.* (2006): «Analysing tests of reading and listening in relation to the CEF: the experience of the Dutch CEF construct project», *Language Assessment Quarterly*, 3 (1), 3-30.

- Council of Europe (2001): *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Council of Europe (2001): *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEF): Manual Preliminary Pilot Version. Manual for relating examinations to the CEFR*. Strasbourg: Language Policy Division.
- Council of Europe (2001): *Reference Supplement to the Preliminary Pilot Version of the Manual for Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg: Language.
- Downing, S.M; Haladyna, T.M. (eds.) (2006): *Handbook of test development*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Europako Kontseilua (2005): *Ikaskuntza, irakaskuntza eta ebaluaziorako Europako Erreferentzia Markoa*. Donostia: Eusko Jaurlaritza.
- Eusko Jaurlaritza (2008): EHAA 64/2008 Dekretua.
- Eusko Jaurlaritza (2009): EHAA 48/2009 Dekretua.
- Figueras, N. (2005): «El Marco Europeo Común de Referencia, de la teoría a la práctica», *Carabela*, 57: 5-23.
- Verdía, E.; Conde, G.; De Samblanc; Cassany, D. (2002): «Marco común europeo de referencia y Portfolio de las lenguas», *Mosaico*, 9 (monografikoa).